

L'evaporació de l'aigua de l'Ebre

Era l'estiu del 2005 quan la consellera de Turisme de la Generalitat Valenciana, Milagrosa Martínez, va qualificar de "gran medusa" la ministra de Medi Ambient espanyola, Cristina Narbona. Les platges, n'eren plenes, i la consellera, que més endavant presidí les Corts i fou encausada pel presumpte finançament il·legal del PPCV, no va dubtar a fer-hi sang.

L'escalada dialèctica producte de la derogació del transvasament de l'Ebre arribava al clímax i confirmava Narbona com a diana predilecta dels populars valencians. Aquests ja feia anys que aprofitaven la infraestructura en qüestió –inclosa al pla hidrològic aprovat sota el govern de José María Aznar, quan el balear Jaume Matas era el ministre del ram– per a atiar la confrontació territorial i el victimisme. Els carrers d'Aragó i sobretot de Catalunya bullien contra la transferència hídrica, un xup-xup que, per al PPCV, resultava ser un manà.

El 2 de març del 2003, dos mesos i mig abans de les primeres eleccions que guanyà Francisco Camps, els conservadors havien organitzat al passeig de l'Albereda de València un acte públic multitudinari de suport al transvasament. Hi havien acudit el president anterior i aleshores ministre de Treball, Eduardo Zaplana; el president regent i futur de Bancaixa, José Luis Olivas, i qui el substituï al capdavant del Consell poc després. També hi van fer acte de presència polítics conservadors de Múrcia i Andalusia, i fins i tot alguns socialistes temorosos que el corrent d'aigua els fera perdre l'alcaldia.

Les institucions valencianes hi van abocar 1,7 milions d'euros, aquell dia. Van fer-hi arribar dos milers d'autobusos de tot arreu, van cuinar 401 paelles gegants i van repartir-hi 400.000 ampelles d'aigua, a més de taronges i mandarines. Va haver-hi mascletada de la bona i balls regionals. Fins i tot el fotògraf Sebastiao Salgado, que col·laborava amb

Quan, ara fa nou mesos, Mariano Rajoy va arribar a la Moncloa, el PP valencià va afanyar-se a esborrar de l'agenda el transvasament de l'Ebre. Una decisió tan previsible com cridanera.

la Biennial de València, i el tennista Juan Carlos Ferrero, l'encarregat de llegir-hi el manifest.

Unes 600.000 persones, la majoria d'edat provecta o immigrades, van aplegar-se a València en defensa d'un projecte que en realitat ja s'havia aprovat. Però prevalia el xoc de trens amb Catalunya, que encara s'agreuja a partir de la tardor, amb la conformació del primer executiu tripartit.

De tot allò, aviat farà deu anys. Una dècada en què el discurs transvasista ha estat gravat al frontispici de la seu del PPCV com si fora una revelació divina. L'escassetat d'aigua, la necessitat imperant de tenir-ne, tocava la fibra de molts ciutadans que van percebre-hi un objecte de batalla. Alguna gent del camp –en concret, la majoritària Associació Valenciana d'Agricultors– va alinear-se a ulls clucs amb els populars, per bé que al cap d'un temps deixaren anar que els anhels hídrics del PPCV responien a interessos urbanístics, més que no pas a qüestions relacionades amb l'agricultura.

Efectivament, l'aturada del sector va apaivagar els ànims de Camps i els seus, que va reconvertir el seu discurs hídric del regadiu cap al secà. Les referències a la megaobra van disminuir força, però

el president no les bandejava en els moments clau, com ara els debats de política general, les sessions de control parlamentàries o la campanya electoral del 2011.

Fora com fora, era obvi que el seu partit es resituava amb vista a una probable victòria als següents comicis estatals, atès el desgast imparable dels socialistes. I malgrat que Camps etzibava que Rajoy li havia garantit que executaria el transvasament a fi de dur aigua "d'allà on en sobra cap allà on no en tenen", el fet cert és que les referències mancaven del vigor de temps arriere.

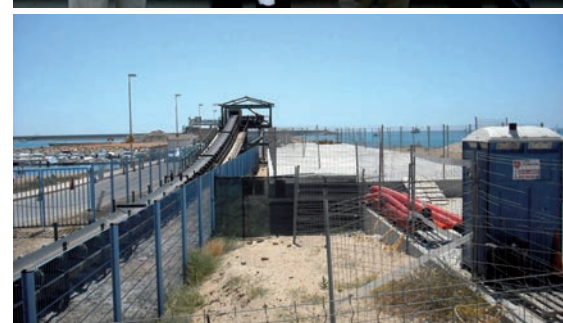
Si de cas, buscaven l'atac a l'adversari, com ara les que Camps va expressar al debat d'investidura del 16 de juny del 2011. "Algunes de les decisions preses pel govern socialista [espanyol] han estat greument perjudicials per a la societat espanyola: el trencament del pacte constitucional, *de facto*, a través d'algun estatut; la derogació del transvasament d'aigua de l'Ebre, amb la consegüent fragmentació de la unitat nacional de recursos naturals [...]", va proclamar des de la trona. "No ens estarem de reivindicar el transvasament de l'Ebre", asseverà una mica més tard. Aquestes dues afirmacions col·laterals indicaven que el discurs hídric s'esgotava.

Al cap d'un mes arribava la investidura d'Alberto Fabra, i l'èmfasi no fou més gran. Ans al contrari, va limitar-se a demanar el suport de l'oposició perquè "arribe l'aigua que necessiten els nostres agricultors i regants a través del transvasament de l'Ebre". I només cap a la fi del debat va avisar que "continuarem exigint amb fermesa els transvasaments d'aigua de l'Ebre, del Tajo-Segura i el traçat inicial del Xúquer-Vinalopó". Cap més referència.

La setmana següent, això sí, Fabra deixava intuir-ne els motius i desblocava la dessaladora de Torrevella, la més gran d'Europa, enllestida de feia més de tres anys pel ministeri però que no comptava amb el plàcet de la Generalitat.

De les dessaladores, el conseller de Territori de l'època –Esteban González Pons– n'havia dit "nuclears de la mar", i el vice-secretari d'organització, David Serra, havia exclamat que no volien aquella aigua "ni regalada".

I cinc mesos després de l'accés de Fabra, el 21 de desembre del 2011, mentre Mariano Rajoy pujava les escales del

RAFA GIL / GENERALITAT VALENCIANA / EL TEMPS / EFE

Dalt, a l'esquerra, dues imatges de la multitudinària festa a favor del transvasament de l'Ebre celebrada a l'Albereda de València el 2003, a què va acudir Eduardo Zaplana. A sota, Francisco Camps i el murcià Ramón Luis Valcárcel, en una de les moltes trobades per a exigir l'obra, una posició ferma que va incloure el blocatge de la dessaladora de Torrevella, la més gran d'Europa. Alberto Fabra, al cap de poc d'arribar-hi, va atorgar-li el permís escaient.

palau de la Moncloa, a la sala de màquines del PPCV obrien l'armari secret per a guardar-hi, amb pany i forrellat, el tema de l'Ebre.

En un dels anys més secs que es recorden, amb un estiu especialment calorós i una avaria al transvasament Tajo-Segura, les dues dessaladores de

la ciutat d'Alacant han subministrat l'aigua necessària les comarques valencianes i una part de Múrcia. Una situació que encara millorarà quan funcione la de Torrevella, que dessal·larà 80 hectòmetres cúbics cada any. Fabra, que ha retirat a Jaume Matas el títol d'Ambaixador del Regne de

València que li havia atorgat Camps per la seua defensa del transvasament com a ministre, ha tancat l'aixeta del victimisme i ha obert la de la realitat. I l'aigua de l'Ebre, ves per on, s'ha evaporat. De colp.

Víctor Maceda